

عنوان مقاله:

بازسازی محیطهای ژئومورفیک دوره کواترنری با استفاده از رسوبات لسی (مطالعه موردی: شمال شرق ایران)

محل انتشار:

پنجمین همایش ملی ژئومورفولوژی و چالش های محیطی (سال: 1396)

تعداد صفحات اصل مقاله: 4

نویسندگان:

علی قربانی شورستانی - دانشجوی دکتری ژئومورفولوژی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

سیدرضا حسین زاده - دانشیار ژئومورفولوژی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

محسن رضایی عارفی - دانشجوی دکتری ژئومورفولوژی، دانشگاه حکیم سبزواری، سبزوار، ایران

علی محمد نورمحمدی - دانشجوی دکتری ژئومورفولوژی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

خلاصه مقاله:

پهنه کپه داغ در شمال شرق ایران به صورت یک نوار از افغانستان شروع می شود و با جهت شمال غربی- جنوب شرقی در امتداد مرز ایران و ترکمنستان قرار دارد. ارتفاعات کپه داغ همانند سدی به عنوان یکی از عوامل به دام انداختن رسوبات بادرفتی و تشکیل رسوبات لسی هستند. در نقشه های زمین شناسی به وجود رسوبات لسی در پیرامون کپه داغ اشاره شده است ولی در بازدید های میدانی همخوانی بین پهنه های لسی و نقشه ها وجود ندارد، به عنوان مثال بخشی از این رسوبات در امتداد سد دوستی قرار گرفته اند که بالا آمدن سد، باعث ناپایدار شدن آنها و لغزش حجم عظیمی از این مواد به داخل دریاچه سد شده است، درحالیکه این رسوبات در نقشه زمین شناسی نشان داده نشده است. بنابراین قدم اول برای مدیریت مناسب رسوبات لسی در این مناطق شناسایی و تعیین قلمرو آنها می باشد. از سوی دیگر مطالعه رسوبات لسی میتواند گوشه ایی از تغییرات اقلیمی گذشته در شمال شرق ایران را روشن سازد. وجود لس در ایران فرصت مناسبی را برای مطالعه جنبه های گوناگون این رسوبات فراهم آورده است. لذا از این ظرفیت میتوان برای برنامه ریزی های محیطی، مطالعات تغییر و تحول لندفرمها و بازسازی اقلیم گذشته استفاده کرد. این پژوهش که یک تحقیق بنیادی است به مطالعه سازندهای لسی شمال شرق کشور جهت بازسازی فرایندهای ژئومورفولوژی دوران کواترنری می پردازد که با توجه به پراکندگی وسیع سازند لسی در شمال و شمال شرق کشور این ظرفیت وجود دارد که با مطالعه دقیق این رسوبات بتوانیم اولاً مناطقی که از این رسوبات پوشیده شده است را به صورت دقیق شناسایی کنیم و دوماً از ظرفیت بالایی که این رسوبات در ثبت تغییرات اقلیمی گذشته دارد در بازسازی شرایط اقلیمی حاکم در دوران چهارم که منجر به شکل گیری لندفرمهای موجود شده است را استفاده کنیم. منطقه مورد مطالعه در این پژوهش در قالب سه زون مشخص لسی است. زون اول واقع در شمال رشته کوه کپه داغ شامل لسهای پراکنده در کلات نادری و درگز می باشد با موقعیت جغرافیایی 10° 59' تا 30° 60' عرض جغرافیایی و 20° 36' تا 80° 37' طول جغرافیایی و زون دوم لسهای واقع در منتهی الیه شرقی رشته کوه کپه داغ شامل لسهای پراکنده در سرتاسر شهرستان سرخس می باشد با موقعیت جغرافیایی 30° 60' تا 20° 61° عرض جغرافیایی و 10° 36' تا 80° 36' طول جغرافیایی و زون سوم لسهای جنوب شرقی کپه داغ می باشد که در بخشی از شهرستان مشهد، تربت جام فریمان پراکنده شده اند با موقعیت جغرافیایی 5° 59' تا 10° 61° عرض جغرافیایی و 20° 35' تا 10° 36' طول جغرافیایی قرار دارد. در این تحقیق با مطالعه و بررسی های دقیق منطقه توام با بازدید های گسترده میدانی و برداشت نمونه های سطحی و عمقی و انجام عملیات آزمایشگاهی بر روی نمونه ها به دنبال اهداف زیر هستیم 1- منشایابی رسوبات لسی مناطق مورد مطالعه و مقایسه آنها 2- مشخص کردن محلی یا غیر محلی بودن رسوبات و مقایسه آنها 3- شناسایی و ترسیم دقیق نقشه پراکندگی لسها 4- بازسازی شرایط اقلیمی دوران چهارم سه زون و مقایسه آنها 5- بازسازی فرایندهای حاکم دوران چهارم سه زون و مقایسه آنها

کلمات کلیدی:

رسوبات لس، کواترنری، شمال شرق ایران، بازسازی محیط های ژئومورفیک

